

Nro. 40.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Novembernek 17-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Frantzia Respublika.

Festina lente, lassan lépj tovább érsz. Ezen deák példabeszédnek igazsága számos tapasztalások által meg erősítetik. — Az utas ha eleinte lassú lépéseket tesz, lábai meg erősödven, el nem fárad az utazásban. — A' melly tanult ifjú lassú grádsokon megyen fel-felé, el nem tántorodik olly hamar, mintha egyfözt nagy ugrást tesz a' hivatalokban. — A' melly vitéz minden tiszti hivatalokon keresztül megyen, 's lép a' Generálisságra, nemtsak az, hogy a' hadi szolgálatot tökéletesen megtanúlja, hanem e' mellett jobban is tudja maga dolgait kormányozni mind a' békeséges, mind a' háborús időkben. — A' ki

Rr

a' köz hireknek minden vizsgálás nélkül hitelt ad, megtsalattatik. — Hogy egyebeket el-halgassak, a' melly újság író, a' fontos dolgoknak elő adásában hirtelenkedik, gyakorta kénytelen maga szavait meg hamisítani, 's az Olvasó Publikum előtt való hitelét el-vefzti.

Igy jártak mostan azok a' Német Országi újság írók, a' kik a' *Redacteur* nevű *Párisi* közönséges level után a' *Campo Formidói* békességnek tikkelyeit, mint valóságos igazságot, úgy trombitáltak ki e' világ előtt, nem várhatván azt, hogy azokat vagy a' *Bétsi* Ts. K. Udvar, vagy a' *Frantzia Directorium* officialiter ki-hirdettesse.

A' fent nevezett *Redacteur* nevű *Párisi* közönséges levélnek írója, a' ki azon békességet leg elsőben ki hirdette, maga meg vallya *October* nek 30-ikán költ levelében mind azt, hogy azon békességnek tikkelyei ő vele nem a' rendes úton módon, következésképen bizonytalan canálison közöltettek, mind pedig azt, hogy azon hirtelenkedéseért vóltaképen meg-dorgáltatott a' *Directorium* által, nem várakozván azon békességnek ratificatiojaig, és officialiter leendő ki-hirdetetéséig. Illy forman hasonló az ő mentsége a' seb mellé tétetett flastromhoz.

Két nevezetes ember által küldötte meg *Bonaparte* fő vezér a' *Campo Formidói* békességnek tikkelyeit a' *Párisi* *Directorium* nak, úgymint *Berthier* Generális és *Monge* polgár igen tudós ember által. Mind a' kettőt nagyon magasztallya, az elsőbket különös hadi talentomaiért, és az *Olasz* Országi armádia mellett tett hasznos szolgálatjáiért; az utólsóbbat a' természeti dolgoknak vizsgálásában tett nagy elő-meneteléért, mellyre nézve tagjává is tétetett a' szép mesterségekre és tudományokra ügyelő *Commissi* ónak. — Az elsőbbről ekként szól a' *Directorium* hoz küldött levelében: „Generál *Berthier*, úgymond, kinek tün-

döklő talentomai vitézi bátorságához és hazafiúi szeretetéhez hasonlók, egy kiváltképen való gyámola a' Frantzia Respublikának, és a' leg buzgóbb védelmezője a' Szabadtságnak. Az Olasz Országai armádiának minden győzedelmeit nagyon tódította 's. a' t." — Az utólsóbbat illyetén kifejezésekkel ditsiri: „*Monge* polgár nagy hirt nevet szerzett magának nagy tudománya és hazai szeretete által. — Az ő ditsiretes maga viselete betsületet szerzett Olasz Országban a' Frantziának, az én barartságomat is meg-nyerte. — A' tudományok, a' mellyek a' természetnek sok titkait fel fedezték előttünk, a' mellyek a' bal vélekedéseket el-törlötték, ennekutánna még többet is rognak minékünk használni. Az új igazságok, 's új találmányok ezután még fontosabb titkokat fedeznek fel-előttünk az emberi nemzetnek boldogságára. Minékünk pedig kötelességünkben áll a' tudós embereket szeretni, és a' tudományokat betsülni.”

A' melly napon a' *Campo Formidói* békességet az 500-ak Tanátsának tudtára adatta, a' Directorium ugyan azon illy hirdetményt küldött a' nemzethez: „A' Német Birodalommal leendő békeségnek ezközlése végett Congressus fog tartattatni. Polgárok! Minden környülállások azt mutatták, hogy ti nem sokára bővséges gyümöltseit vezitek a' ti sok áldozajaitoknak. — Majdan mozdúlhatatlan fundameutomokra tétetődik a' szárazon lévő békesség. Nints egyebb hátra, hanem hogy a' *Londoni* Udvar meg-alázzátok, a' melly még most is annyira meg tud némelly udvarokat vakítani, hogy azok az ő kegyetlenségének szánakozásra méltó rabjai a' tengeren; magokat az Anglusokat is el-tsábittya, a' mennyiben a' hadi költségeket töllök ki-fatsarja, és a' háborúnak szomorú követkeéseit, az emberi vérontást, a' kereskedésnek rosz mivóltat, egy szóval, minden nyomorúságot kiterjeszt az Oceánus tengeren. — *Londonban* köholtatik Európa szerentsétlensége, ottan kell eu-

nek el is végződni, ottan kell a' ti győzedelmeiteknek meg-koranaztatni 's. a' t."

A' Brittusok ellen küldettendő Frantzia ármádia három, vagy négy száz ezer emberre fog szaporittatni, az egész Frantzia ármádiánál lévő tudós és alkalmas tisztek ki-választatva ahoz küldetni; és a' mint már fellyebb is említettük, *Bonaparte* fő vezér kórmányozására bizatlatni. Hanem, úgy hallatik, hogy néki kevés kedve vagy on ezen népnek vezérlésére, nemtsak azért, hogy ő a' tengeren való hadakozást soha sem próbálta, hanem azért is, mivel ő mint tudós, és messze látó ember jól tudja, hogy a' hadi szerentse az idő járásához hasonló, a' mellyek minden órában 's szempillantásban meg-szokat változni.

A' *Párisi* Zsinat minden katolikus közönségekhez olly hirdetményt küldött, mellyben őket arra inti, hogy a' most nyert békességhez magokat méltakká tévén, mutassák-meg mind az Országgló szék, mind a' Respublika eránt való igaz barátságokat.

A' *Mechliniai* Érseknek October 11-ikén *Koloniába*, 's onnan a' *Rénus* innenső partyára lett által küldettetése után, több papokat is, a' kik tudniillik fő palztorok után halgattak, érdekllett azon szerentsétlenség. — *Mastrichtban* 31-en fogattattak-el. — A' *Löveni* Collegium előülője Doctor *Havelang*, és más két papok vele együtt számkivetésbe küldettek. — A' *Mechliniai* Érsek titoknokja is *Düvivier* Canonicus deportatióra itiltetett. Egész Frantzia Országban meg-fosztattak hivatallyaik-tól azok a' papok, a' kik a' polgári hitet le nem tették. Minden Austriai Belgiomi Oskolák, Collegiumok, 's Seminariumok el-töröltettek, 's helyettek az úgy nevezett Centralis és Specialis Oskolák fognak fel-állittatni.

A' minémű emlékezetes a' *Campo Formidói* békesség, olly emlékezetes lészzen a' *Rastadi* is. Néhány Német Országi levelek már az elsőb- nek titkos tzikkelyeit is ki-irták, mintha azoknak irói magok is jelenlettek volna azon békességes traktában. — A' Jakobinusi kohokból került *Párisi* Zsurnalok nagyon motskollyák a' Directoriu- mot azért, hogy a' *Velentzei* szép tartományokat azoknak anya várasával együtt a' Fels. Austriai Háznak engedte, melly által nemtsak arrondiroz- hattya magát, hanem e' mellett tengeri hatalma is lészzen, két millió jobbágyot, és *Velentze* vára- sával együtt a' leg jobb kikötő helyet nyeri el a' közép tengeren.

Olasz Ország.

A' *Génuai* kórmányozó szék, a' municipali- tásnak segítségével a' *Liguriai* Respublika új Con- stitutiójának planumát Octobernek 19-ik napjára el végzette. Ennek egyik nevezetes tárgya az Ex-Nobiliknek és Clérusnak jövendőbeli sorsa, melly abban határoztatik-meg, hogy az Ex-Nobi- lik 9 éltendeig sem az oda való Directorium- nak, sem a' törvénythozó testeknek tagjai nem lehetnek. Ezen meg határozott idő el-telése után is tsak az Ex-Nobilik, nem pedig a' Clérus emel- tethetnek azon hivatalokra. — Az ifjú Tanáts- nak 80, az öregnek 40, a' Directoriumnak 9 tag- jai fognak lenni.

Ezen kívül még olly végzést is hozott a' *Génuai* provisoria kórmányszék, melly szerént ha azok, a' kik Májusnak 22-ik napjától fogva a' *Li- guriai* Respublika kebeléből ki-költöztek, az Olasz Országban lévők 30 nap alatt, a' más tartomá- nyokban tartózkodók pedig három hólnap alatt honnyaikba vissza nem térnek, minden örökségeik és vagyonaik confiscáltatni fognak, mellyeknek egy ötöd része a' nemzeti kasszába fog adattatni,

a' többi pedig az ügye fogyottak és az ispotályok számokra fog fordittatni.

Sokkal többen találtnak olyanak *Génua*-ban, a' kik inkább kívánnyák magokat a' *Frantzia*, mint a' *Cisálpinai* Respublikával öszve kaptsoltatni. —

Octobernek 28-ikán a' *Velentzei* Municipalitás parantsolatjára minden 15 esztendőn felül lévő férfiak öszve gyüllöttek az oda való templomokban, olly végből, hogy vagy a' *democratica* vagy a' *monarchica* igazgatás formájának bé vételére voksoljanok. — Minthogy az oda való mind két nembeli lakosoknak száma 150 ezer főre tétetik, könnyen meg lehet engedni, hogy a' 15 esztendőn felül lévő férfiak száma réá megyen 50 ezerre. Ezek közül 23 ezren jelentek meg a' templomokban, a' kiknek eleikbe tétetvén a' fellyebb való kérdés, 11000-ren a' *democratica* igazgatás formájának bé-vételére, a' többi az ellen voksoltak. Két deputatus *Bonaparte* fő vezérhez küldetett *Majlandba*, a' végre, hogy a' *Velentzei* fegyveres tárból, a' baratság szine alatt *Frantzia*k által ki vitetett ágyúkat, 's munitiokat adattassa vissza. (Ennél rakottabb fegyveres tár egész Európában nem vólt). A' *democratákat* ki-vévén minden lakosok örvendenek azon, hogy a' két fejű fekete sas szárnyainak árnyéka alá adhatyák magokat.

Az Octobernek 30-ikán költ *Udinéi* levelekből olvassuk, hogy a' *Velentzei* Respublikához tartozott *Pálma Nuovai* és *Osoppói* váraknak erősítések félbe szakasztatott.

Velentzéből November 1-ső napján. *A Dieu partir!* a' mi városunk és Respublikánk haldokló félbe vagyon, tsendes véget engedjenek nékie a' kegyelmes egek. — Illyen hasznát veszük a' *Frantzia*k ellen lett fel-támadásunknak — Respubli-

kánk lételének az oka *Atilla* vólt az 5-ik században, mostani halalának az oka *Bonaparte* fog lenni. — Készen vagyon a' testamentum, melly szerént ingó bingó jószágaink a' Frantzia Respublikára, ingatlan örökségeink az Austria Házra fognak maradni. — Minden neveti municipalitásunkat és democratáinkat, 's hahotával katzagja *Dandolo* Apatikariusnak 's tzimborás társainak *Párisba* lett küldettetések.

Batáviai Respublika.

A' *Campo Formidói* békességnek hire, mellynek 24 ik tzikkelyében ezen Respublikának más-tól való nem függéséről és szabadságáról is emlékezet tétetődik, nagyon örvendenek a' Batávusok, azzal hizekedvén magoknak, hogy azon békességnek arany sugára az ő felettek lévő setét és háborgó felhöket is széllyel fogja ofzlatni.

Hágából iratik, hogy a' nevezett békességnek titkos tzikkelyeiben a' *Rénus* bal partyán fekvő Német tartományoknak jövendőbeli sorsok is megvagon határoztatva.

A' múlt posta napon költ *Magyar Kurirban* arról is emlékeztünk vala, hogy a' *Hágai Convent* azt végzette, hogy a' *Duncán* Admirális által öfzve töretett Belga flotta azonnal készitessék ki, melly végre minden lakosra közönséges adó vettessék. — Ezen planum ellen a' következőket jegyzették meg némellyek: 1) Hogy néhány esztendőktől fogva sok rendkívül való adókkal terheltetik a' nép, úgy hogy már is elégtelen azoknak viseletekre. 2) Sem fa, sem vas, sem kender, sem más hajó építéshez való materiale nintsen annyi, a' mennyi egy jó flotta ki-készítésére meg-kivántatik. 3) 10 — 20 linea hajókból álló flotta semmi sem az Angliai tengeri erőhöz képest, többeknek épitetésekre pedig 8 — 10 esz-

tendő kívántatik; hogyha pedig még ennyi ideig tartana a' háború, az egész *Batáviai* Respublikának, a' melly eddig tsupán a' kereskedésből és fabrikákból élt, mostan pedig mind a' kettő haladkló félben vagyon, kóldús botra kellene jutni. Úgy is minden sorsú és állapotú lakosok közt magos gráditsra lépett a' béketelenség.

Az Octobernek 11-ikén történt szerentsétlen tsatának már is az a' szomorú következése vagyon a' Belgákra nézve, hogy mind a' *Texel*, mind a' *Máás* vizének ki-folyása előtt egy könnyű Anglus eskadre vigyáz, következésképen egész *Hollándia* blokiroztatik a' tenger óldála felől. — Azon szerentsétlen ütközetből el-illantott hajók úgy öszve törettek, hogy nemtsak egészlen alkalmatlannakká lettek a' szolgálatra, hanem még a' reparaltatásra sem érdemesek.

Német Ország.

Berlinből Octobernek 28 ikán. Egy *Genevai* születésű *Detourne* nevezetű instrumentum készítő, a' ki a' hazájában támadt revolútióban is nem kevés részt vett, és ugyan a' miatt onnán ki-költözni kéntelenítettett; köztünk le-telepedvén, itten is hasonló nyughatatlanságot akart indítani, úgy gondolkozván, hogy a' tobák administratió-nál lett mostani változások nagy segítségére fog-nának nékie lenni. — Egy *Arnim* regementénél lévő Frantzia nemzetbeli katonát arra kért, hogy a' Berlini garnizonban lévő minden regementek-nél, egy Frantziát hóditszon magához, ezek, mindenik 10 Lengyel nembeli katonát tsábitsának-el, a' kik a' fegyverben való gyakorlásoknak alkalmatosságával szerezzenek magoknak puskaapor töltéseket, ő maga pedig elegendő golyóbist fog öntetni. — A' revolútió ki-ütésének idejét Octobernek 1 ső napjára határozta-meg, olly intézéssel, hogy annak éjjelén gyújtassanak-meg a' tobák ad-

ministratió számára vásároltatott házak, üttessenek-le, 's hegyes törekre függeltesenek némelylyeknek fejeik, mellyeknek látására a' békételenkedők blzonyossan ölzve fognak seregleni. Azon katonának kérdésére, ki lenne ő, azt felelte *Detourne*, hogy ő *Bonaparte* fő vezér. A' katonának több eize lévén mint néki, ötet bé-vádolta, a' ki midőn kérdőre vétetett volna, semmit sem tagadott el a' vádak közül.

Breslauban ismét zenebonát indítottak az oda való varga legények, és mintegy 500-an ölzve ütvén magokat addig szokott dolgaikhoz fogni nem akartak, míg a' kívánságok bé nem tellyesittetne. — Hanem az oda való *Kommendans Hohenloe* Hertzeg röviden fogta a' zablájokat, és minekutánna a' nékiek 48 óráig gondolkozásra engedtetett idő után is eszerekre térni nem akartak volna, a' Prussziai születésűeket magok *Cántonjaikban* lévő regementekhez küldötte rekrutáknak, az idegeneket pedig ki-tsapatta azon tartományból.

A' *Berlini* Udvar részéről az *Anspachi* kormányozó *Minister Hardenberg* fog a' *Rastaldi* Congressusra menni, kinek követségbeli Titoknokja *Gervinus* Úr lészzen.

Török Ország.

Septembernek vége tájján Conferentziát tartván az új *Reis-Effendi*, az az, a' külső dolgokra ügyelő *Török* *Minister*, a' *Konstántzinápolyban* lévő *Frantzia* követtel *Aubert Dubayet* polgárral a' *Török* *Országi* végső határokra nézve, az utólsóbb azt felelte, hogy a' *Frantziák* nemtsak nem kívánnják a' *Nagy* *Úr* *Birodalmának* tsendességét meg-háborítani, avagy jobbágyait fejedelmek ellen fel-ingerleni; sőt inkább valamint ennekelötte, úgy ennekutánna is szoros és fel-bomolhatatlan

barátságot akarnak vele tartani. Ezen maga ki-nyilatkoztatásával a' Frantzia követnek meg-elé-gedett a' *Reis-Effendi*.

Jussuf Basa, a' ki az utolsó háborúban Nagy Vezir volt, hanem számkivetésbe küldetett, most reménytelenül vissza hivattatván, azon 40000 fő-ből álló armádiának fő kormányozójává tétetett, a' melly a' *Widdini*, 's több páros Basák ellen fog küldettetni. — A' Mólva Országból ki futott fegyveres Lengyelek két hajóra ülven *Wárnában*, *Konstántzinápolyba* mentek, de mivel észre vette *Aubert Dubayet*, hogy nem jó szemmel nézi őket a' Fényes Porta, uti költségét adván nékiek Olasz Országba küldötte.

A' fegyveres Tárnak épitetése a' leg nagyobb buzgosággal folytattatik. — *Le Brun* két testvérek közül egyik *Konstántzinápolyban*, a' másik *Synopeben* egy egy 74 ágyús hadakozó hajókat építtetnek. — *Rose* Svéciai Ingenieur vigyázattya alatt a' *Konstántzinápolyi* kikötő hely is majdan el-készül. Minekutánna az ások magok munkájokat el-végzették volna, a' fundamentum kö a' Nagy Vezir, a' Kapután Basa és a' Mufti jelenlétekben nagy pompával le-tétetett, éppen abban a' szem-pillantásban, a' melly a' Török tsillag visgálok által arra ki-rendeltetett. Ezen alkalmatossággal igen buzgó imádságot mondott a' Török fő pap a' *Mufti*, mellynek végződése után a' nép közt pénz, a' fegyveres Tárnál lévő hivatalosok közt pedig Kaftánok 's több effélek osztattak-ki.

B é t s.

Gróf *Majláth József* volt Tavernicus Úr Ő Ex-cellentziáját Gallitziai Kancellariusnak tenni méltoztatott Fels. Fejedelmünk, melly hivatályaiba a' múlt kedden bé is iktattatott. Helyette Méltóságos *Szentiványi Ferentz* Ts. K. belső Tanácsos

Úr Ő Excellentiája, Tek. Sáros Vármegyének Fő-Ispánnya lett Tavernicussá. Méltos. Gróf *Erdődy József* Úr Ő Excellentiája Posega Vármegyének eddig való Fő-Ispánnya, Tekintetes Nyitra Vármegyének, Gróf *Eszterházy József* Ő Nagysága, azon Vármegyének eddig való Administrátora Tekintetes Zemplén Vármegyének Fő-Ispánnyaivá tétettek.

Néhaj *Alxinger* Ts. K. Udvari Titoknok, és igen tudós férfiú helyere *Kozebue* Rigai hires Tudóst és Poétát 1000 forint fizetésre hivattatta-meg Ő Felsége, melly hivatalnak el-vétele után, egyszersmind a' Nationale Teatrumnak Poétájává tétett 1500 forintal, következésképen 2500 forint sztetendei fizetése lészzen ezen Tudósnak.

Magyar Ország.

Szatthmár Vármegyéből Octobernek 28-dik napján. A' hosszas szarazság után olly kelleme-tes zsen-és idők járnak, hogy az őlzi vetések a' jó reménységet is felül haladták, és a' mennyivel a' vetés sok helyett hátráb esett, azonnal szokott állapotjára vissza jött, és ahozképest az élet arra is alább szállott, mert 8. 9. márvásokon meg lehet köblit venni, melly ez előtt 11 's 12 márvásokon költ.

A' szüret is reménység felett való bövséggel fizetett, hátha még rendes idejét meg-vártuk volna; de két hettel is hamarább hozzá fogtunk mint másszor, melly miatt sok helyeken húzósan maradt a' szöllőszem, és még is böven fizetett.

Az eddig virágzott gyümöltsfák némelly helyeken annyira vitték terméseiket, nevezetesen az almafák, hogy a' szilvák mintegy középszerű tyúk tojás olyanak vóltak.

Abaúj Vármegyéből Octobernek 28-ikán. — Mint Ország szerént, úgy a' mi Megyénkben is szűk vólt a' nyári termés. — A' szénának öli 40 rh. forint, a' zabnak köbli 6 márjás. — A' szüretnek alkalmasént vége felé járunk, a' midön más esztendőekben tsak hozzá fogtunk; igen jó bor termett az idén, ki-vévén, hogy a' dér, a' mint kellett vólna, meg nem tsiphette annak idejében; egyébként a' leg kívánatosabb napok szolgáltak a' szőlő szedésre, minden hordó szin bor mellé, egy putton asszú szőlő termett, úgy hogy kevés ordinarium borunk fog maradni.

Budáról Novembernek 5-ik napján. A' Fels. Királyi Hertzeg és Magyar Országai Nádor-Ispán, azon Vármegyébeli Nemes Insurgens Seregeknek megtekéntésekre, a' mellyek *Körmend* vidékén nem valának, *Egerbe*, *Debretzenbe*, *Aradra*, 's innen *Kassára* fog utazni.

Elegyes Dolgok.

Az Angliai Parlamentum a' jövő Januáriusban fog el-kezdödni. — *Londonban* 5204 ser és palinka kortsmák vagynak, a' mellyekben esztendőnként három millió font sterlinget nyelnek le a' torkos emberek. — Nem igaz, hogy a' *Frauenfeldi* lakosok egy szegény Frantzia emigránst éhel meghalni engedtek vólna. — Octobernek 15-ikén igen vig és pompás innepet tartottak a' *Mantuaiak* halhatatlan emlékezetü hazafióknak *Virgiliusnak* tiszteletére. — — A' Hollandusokkal való tengeri utólsó ütközetben el-húllott Anglus matrozok özvegyeinek és árvainak számokra 600 font sterlinget gyűjtöttek öszve a' *Londoniak*. — *Montebellót* a' vólt *Majlandi* Hertzeg múlató nyári palotáját, *Bonaparte* fő vezér számára akarja a' *Cisálpinai* Respublika meg-venni. — *Bonaparte* Allzonyságnak nyóltz válogatott paripát küldött a' ándékba egy nagy fejedelem. — A' *Svéciai* Fels. Király,

mint a' *Vesztfáliei* békességnek garantírozója, avagy *Evictora*, két követet fog a' *Rastadti Congressusra*, úgymint, Gróf *Fersen* Generál-Májort rendkívül való *Ambassadörnek*, és a' *Regensburgi* Diétánál lévő követjét *Bildt* Urat tellyes hatalmú *Ministernek*. — *Portugallia* ellen 30 ezer embert rendelt a' *Párisi* Directorium, *Massena* Generál vezérlése alatt. — *Treilhard* és *Bonnier* polgárokat rendelte a' *Rastadti Congressusra* tellyes hatalmú követeknek. — Ezek tractáltak *Lord Malmesburyval* is *Lillében*. — Melléjek *Hofmann* polgár, vólt *Moguntziai* Professor adatott *Status Titok* nevezettel. — Még most is az a' hir repdes *Párisban*, hogy *Berthier* Generális hadi., *Haller* polgár pedig *Finantzia* *Ministerekké* fognak tétetni. — Gróf *Lehrbach* eddig vólt *Tirolisi* *Ts. Kir. Minister* megyen *Austria* részéről a' *Rastadti Congressusra*. — A' *Berlini* *Udvar* részéről *Báró Jakobi* fog oda küldettetni. — A' *Hiberniai* körül való tengereken 10 *linea* hajók járkálnak. — Az *Austriai* *Belgiomnak* *Lövenben*, vagy *Lovaniában* lévő hires fő iskoláját el törölte a' *Párisi* *Directorium*. — *Stanislaus Augustus* vólt *Lengyel Király* *passiva* adossága 60 millió *lengyel*, az az 12 millió *rhénes forintra* megyen, mellynek ki-fizetését a' *Lengyel Országot* magok közt felosztó *Bétsi*, *Pétersburgi* és *Berlini* *Udvarok* válalták magokra. A' *Persiai* utólsó *Chánnak* megölettetésétől fogva veszedelmes belső háború támadt azon *Birodalomban*. — *Svédi Chán* a' ki a' *Caspiumi* tenger mellett táborozott *Persiai* *ármádiát* az *Oroszok* ellen vezérelte, leg több barátokat szerzett magának. — — — — — A' *Prussiai* *Király* és *Orosz Tsászár* közt való *barátság* naponként mind jobban jobban nevedik. — A' *Rénus* *innenső vidékén* táborozó *Frantzia* *ármádiának* mozgásaiból azt lehet észre venni, hogy nem sokára annak *túlsó környékére* fognak által költözni. — A' *Frantzia* *korona Praetendens* *XVIII. Lajos* számára két száz ezer *rubel* *elztendei* *penziót* rendelt az *Orosz Tsászár*. — A' *Német Or-*

szági demarcationalis lineához való menetelre 12000 foból álló Saxóniai sereg vett parantsolatot. — Úgy hallatik, hogy a' *Modenai* Hertzegnek elvesztett örökségei helyett a' *Brisgóviai* tartomány fogna adattatni.

Erdély Ország.

Máros Vásárhely 17-dik Octob. 1797. Közönséges szomorúsággal illettettek városunknak minden rendű lakossai Octobernek 10-dik és azt követő napjaiban, a' midőn egy közöttünk és városunknak díszére szinte esztendőtol fogva lakozó nagy Mátronától, nagy Méltóságú Gróf Iktari *Bethlen Susánna* Asszonytól, Fő Méltóságú Gróf Széki *Teleki Sámuel*, Erdély Országí Udvari Cancellarius Úr Ö Excellentiája igen kedves élete párjától, meg fosztattanak, a' kit egész életében tündöklött virtusai, és szelid erköltsei, még *Bétsben* való lakozása előtt, különösön pedig újjabbi itt múlataása alatt, a' közönséges tífzteletnek és szeretetnek köz tárgyává tettek vala. El-vesztette a' Haza egy valóságos ékességét, a' Magyar Litteratura egy gyarapítóját, kedves férje gyönyörűségét, gyermekei, sőt mindazok a' kikhez jóval lehetett, édes annyokat. Sok terhes nyavalyákon és szenvedéseken menván már sok esztendőktől fogva, szinte meg-szűnés nélkül keresztül, a' békességes türésnek fényes példája vólt. Négy hetekig tartó végső és igen keserves betegsége után October 10-dikén lelkét a' bódogabb helyre tsendesen által botsátá. Fő méltóságú férje, terhes hivatala miatt, töle még akkor, midőn nyavajájának rettentő végét el-látni nem lehetett, meg-válni kéntelenittetvén, sem végső óráiban nem vigasztalhatta, sem végső tífztességén jelen nem lehet; és minthogy az idvezült Grófné úgy hagyta-meg, hogy tsak hamar halála után, minden nevezetes ceremonia nélkül teste el-temettessék;

a' nagyobbik fija Ts. K. Kamarás és az Erdélyi Királyi Táblán Sup. Assessor, Mélt. ifjú Gróf *Teleki Domokos* Úr, a' ki haldokló édes anyja körül fiúi ritka hiv szeretetének különös példáit mutat- ta, több jelenvólt véreknek is meg-eggyezésekből a' végső tisztesség tételt October 15-dikére hatá- rozta: a' melly napra a' közelebb való atyafiak, és szomszéd uraságok lehető siettséggel öfzve hi- vattattak. Octob. 11-dikén a' test, a' háznak gyász- szal kívül belől bé-vonatott nagy palotájában a' szemlelésre ki-tétegetett; 12-dik reggel számos gyü- lekezetnek jelenlétében, szép harmóniájú éneklés alatt, kesergő fiától és atyafiaitól koporsojába bé szegeztetett; és ugyan a' testvérek és atyafiak, azután más uraságok és városiak által vitettet- vén, a' várbeli nagy templom segrestyéjébe bé- tetetett. A' temetés napján a' siralmas házhoz sereglett rendkívül való sokaság, fekete posztóval bé vont úton a' templomba, a' hol a' gyászos ko- porsó fekete teatrumra ki vólt téve, által men- vén, a' meg-hólnak három élő gyermekei, úgy- mint már említett M. Gróf *Teleki Domokos* Úr, M. Gróf *Rhédei Adámné* született *Teleki Mária* Asz- szony, és Gróf *Teleki Ferentz* Úrfi Ő Nagyságok, több kesergő atyafiakkal a' koporsót körül ül- ték, az idvezült Grófné gyászba öltözött tisztvei pedig és tselédjei annak lábainál állottak. Szép harmonia után az első jeles Prédikátziót Tiszt. Esp. *Csiki János* Úr tartotta: ezután pedig a' Sá- romberki második Tiszt. Prédikátor *Antal János* Úr igen érzékenyen tanított, az idvezült Grófné- től ezen tzelra válaszott szavaiból *Sz. Dávidnak*, Solt 116. V. 7. *Térj meg én lelkem a' Te nyugodal- madba, mert az Úr jól tett Te veled.*

Ezek után a' test egy darabig, számos szo- morú sereg között gyalog, tovább pedig gyászos készületű szekéren, a' Fő Méltós. Cancellárius Úr- nak *M. Vásárhelytől* 1 1/2 óránnyira fekvő jószá- gába Sáromberkére vitetett, kesergő úri rokoni- tól, és minden rendű tisztelőitől 27 szekerekkel

késértetve. A' Sáromberkiek, sőt a' környéknek nagy része a' közelítő halottnak eleibe menvén, azt a' belső rendű személyek, Néákok 's más tanulók szépen énekelvén, a' már ottan fekvő 6 gyermekeinek sirjai mellett készült sirjához késérték, mellybe az mindeneknek sűrű könnyhullatásai, 's kedves gyermekeinek zokogásai között, érzékeny hármónia éneklés alatt bé-helyhezttett. A' kísérők öt órakor dél után az udvarban gazdag, de szomorú 's ezért is igen tsendes ebéddel meg vendégeltettek. Illy szép rendű temetést, a' mellyben mind az, a' mi a' tisztség tételre tartozott, a' pompának el-kerülésével, olly rövid idő alatt való készület mellett is, tökélesen meg lett volna, többet még az hazában nem szemlélünk. El-felejthetetlen marad a' bódogúlt Grófnának emlékezete mindenek előtt, kik ötet esmérték: meg-sirathatatlan pedig kedves férjének és gyermekeinek, kiket a' kegyelmes Isten vigasztaljon.

* * *

A' *M. Kurir* 39-ik szám alatt költ darabjának első lapján, a' 2 ik sorban *Dacanus* helyett *Decanust*; a' 610 lapon, a' 16 sorban *Udvariumba* helyett *udvari Diariumba* kelletik olvasni. — Az illyetén typograficus hibákat nem az Irónak, hanem a' Magyar nyelvet tellyességgel nem értő betű szedőnek lehet és kell is tulajdonítani, a' ki a' leg-szorossabban végbe ment correctura után is sokszor el-mellőzi azokat.

D. D. S.